

Силабус курсу Управління басейновими системами

Освітній ступінь – магістр

Галузь знань: 10 Природничі науки

Спеціальність: 103 Науки про Землю

Освітньо-професійна програма «Науки про Землю»

Кількість кредитів – 3

Рік підготовки, семестр – 1 рік, II семестр

Компонент освітньої програми: вибірковий

Дні занять: згідно з розкладом занять

Консультації: згідно з графіком індивідуальної роботи

Мова викладання: українська

Керівник курсу

кандидат географічних наук, викладач **Новицька Світлана Романівна**

Контактна інформація ekosvit76@ukr.net ; 0352-43-61-54

Опис дисципліни

Навчальна дисципліна «Управління басейновими системами» належить до вибіркових дисциплін професійної підготовки, метою якої є - ознайомити студентів з основними теоретичними й прикладними питаннями управління басейновими системами; міжнародним досвідом управління басейновими системами з метою реалізації його в Україні.

Зміст дисципліни «Управління басейновими системами» розроблено на основі відповідних положень щодо підготовки фахівців з гідрології, норм та традицій вищої університетської освіти, а також профілю освітньо-професійної програми.

Навчальний контент

п/п	Теми	Результати навчання
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I. Управління водними ресурсами в Україні і світі.		Знати: основні принципи управління водними ресурсами; водоохоронна та водогосподарська політика Європейського Союзу; управління водними ресурсами в США; міжнародний досвід запровадження басейнових систем управління водними ресурсами; управління водними ресурсами в Україні; формування водних ресурсів в річкових басейнах; поверхневі і підземні водні ресурси; динаміка використання води основними галузями економіки України; екологічний стан та система класифікації якості поверхневих вод в Україні; напрями вирішення водогосподарсько-екологічних проблем в Україні; антропогенне навантаження на водні екосистеми; контроль – складова механізму управління;
1	Аналіз міжнародного досвіду управління водними ресурсами з метою його реалізації в Україні.	
2	Характеристика водних ресурсів України.	
3	Проблеми водних ресурсів України в XXI сторіччі.	

		Вміти: - розрізняти прийоми і методи очищення стічних вод; - розрізняти правові акти у нормативному регулюванні водних відносин; - давати загальну характеристику організаційним, економічним та фінансовим механізмам управління; - аналізувати управління водними ресурсами в окремих європейських країнах.
4	Механізми реалізації екологічної політики у сфері водного господарства.	
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II. Басейновий принцип управління водними ресурсами		Знати: - басейн річки як геосистема; - досвід впровадження басейнових систем управління за кордоном.
5	Басейнові системи управління використанням, охороною та відтворенням водних ресурсів (світовий досвід та рекомендації щодо удосконалення такого управління в Україні).	- Концепція впровадження басейнового принципу управління водними ресурсами, їх якість, використанням та відтворенням.
6	Методика гідрографічного районування території України.	- основні органи управління водними ресурсами річкового басейну.
7	Методика водогосподарського районування території України.	- механізм фінансування діяльності органів управління водними ресурсами річкового басейну.
8	Водне господарство та сталий розвиток держави.	- інтегроване управління Водними ресурсами.
9	Стратегія екологічно-безпечного водокористування в Україні.	- система оптимізації управління водними ресурсами гідроенергетичними комплексами в басейнах Дніпра та Дністра.
10	Наукові засади оптимізації управління та використання водних ресурсів України за басейновим принципом.	- екологічні компенсаторні заходи експлуатації водних ресурсів (на прикладі Карпатського регіону). - перспектива управління водними ресурсами. - захист від шкідливої дії вод. - захист територій на основі інтегрованого управління паводковим стоком в умовах глобальних кліматичних змін. - модель та структура управління водними ресурсами України. - оптимізація гідрографічного районування України. - оптимізація водогосподарського районування України. - удосконалення законодавства України для формування правової бази впровадження ІУВР (інтегрального управління водними ресурсами); Вміти: - характеризувати принципи встановлення гідрографічних одиниць. - аналізувати основні критерії, які використовуються при встановленні гідрографічних одиниць; - аналізувати порядок здійснення гідрографічного районування; - аналізувати склад документів для затвердження кількості гідрографічних одиниць та їх меж; - аналізувати схеми гідрографічного і водогосподарського районувань території України; - аналізувати виділення водогосподарських ділянок; - аналізувати динаміку зміни структури водогосподарського комплексу української частини басейну Дніпра з урахуванням нової схеми його районування; - аналізувати Концепцію протипаводкового захисту в

		Україні.

Формування програмних компетентностей

Індекс в матриці ОП	Програмні компетентності
ЗК 2	Вміння виявляти, ставити, вирішувати проблеми.
ФК 2	Знання сучасних засад природокористування, взаємодії природи і суспільства із застосуванням раціонального використання природних ресурсів, екологічних аспектів та основ природоохоронного законодавства.
ФК 3	Розуміння планети як єдиної системи, найважливіших проблем її будови та розвитку.
ФК 6	Уміння застосовувати наукові знання і практично втілювати їх для розробки та впровадження механізмів геопланування, територіального планування, проведення моніторингу розвитку регіонів, складання стратегічних планів і програм.
ПРН 1	Аналізувати особливості природних та антропогенних систем і об'єктів геосфер Землі.
ПРН 2	Застосовувати свої знання для визначення і вирішення проблемних питань і прийняття обгрунтованих рішень в науках про Землю
ПРН 6	Вміти здійснювати екологічну оцінку, аудит, ліцензування, сертифікацію використання природних ресурсів, прогнозувати розвиток екологічних, технологічних, економічних та соціальних наслідків на окремих об'єктах природокористування.
ПРН 10	Вирішувати практичні задачі наук про Землю (за спеціалізацією) з використанням теорій, принципів та методів різних спеціальностей з галузі природничих наук.

Літературні джерела

- Васенко О. Г.* Комплексне планування та управління водними ресурсами: монографія / О. Г. Васенко, Г. А. Верніченко. – К. : Ін-т географії НАН України, 2001. – 367 с.
2. Водна Рамкова Директива ЄС 2000/60/ЄС. Основні терміни та їх визначення. – К., 2006. – 240 с.
4. Водний кодекс України // Відомості Верховної Ради УРСР. – 1995. – № 24. – 189 с.
5. *Гребінь В. В.* Методики гідрографічного та водогосподарського районування території України відповідно до вимог Водної рамкової директиви Європейського Союзу / В. В. Гребінь, В. Б. Мокін, В. К. Хільчевський та ін. – К. : Інтерпрес, 2013. – 55 с.
11. *Сташук В. А.* Еколого-економічні основи басейнового управління водними ресурсами / В. А. Сташук. – Дніпропетровськ : Зоря, 2006. – 480 с.
14. *Сташук В. А.* Наукові засади раціонального використання водних ресурсів України за басейновим принципом : монографія / В. А. Сташук, В. Б. Мокін, В. В. Гребінь та ін. – Херсон, 2014. – 320 с.
17. *Яцик А. В.* Водні ресурси: використання, охорона, відтворення, управління : підручник / А. В. Яцик, Ю. М. Грищенко, Л. А. Волкова, І. А. Пашенюк. – К. : Генеза, 2007. – 360 с.
18. Наукові засади раціонального використання водних ресурсів України за басейновим принципом: Монографія / За редакцією В. А. Сташука; [В.А. Сташук, В. Б. Мокін, В. В. Гребінь, О. В. Чунар'ов]. - Херсон: Грін Д.С., 2014. – 250 с.

Політика оцінювання

- **Політика щодо дедлайнів та перескладання:** Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності балів). Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
- **Політика щодо академічної доброчесності:** Списування під час контрольних робіт

заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування та підготовки практичних завдань в процесі заняття.

- **Політика щодо відвідування:** Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Оцінювання

Остаточна оцінка за курс розраховується наступним чином:

Види оцінювання	% від остаточної оцінки
Модуль 1 (теми 1-4) усне опитування, тести, завдання	28
Модуль 2 (теми 5-10) усне опитування, тести, завдання	35
Індивідуальне навчально-дослідне завдання (теми 1-10)	17
Екзамен	20

До Силабусу також готуються матеріали навчально-методичного комплексу:

- 1) Навчальний контент (розширений план лекцій)
- 2) Тематика та зміст практичних робіт
- 3) Завдання для проміжного та підсумкового контролю (екзаменаційні питання)
- 4) Електронне навчання в системі MOODLE